

Finansregnskap Regnskapsanalyse (del 2)

Grunnleggende regnskapsanalyse

TK-Handel AS (25 % skatt)
(student)

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Oversikt

- Regnskapsanalyse
 - Kritisk gjennomgang av regnskapstallene
 - Kreativ regnskapsrapportering
 - Gruppering for analyseformål
 - Regnskapslovens oppstillingsplan
 - Resultatregnskap
 - Balanse
 - Beregninger og vurderinger

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Oversikt

- Praktisk regnskapsanalyse
 - Lønnsomhet
 - Evne til å skape overskudd
 - Rentabilitetsmålinger
 - Likviditet
 - Betalingssituasjonen
 - Finansiering
 - Anskaffelse og anvendelse av kapital
 - Soliditet
 - Evne til å tåle tap - egenkapitalsituasjonen

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Oppgave

- Generelt
 - Du skal gjennomføre en praktisk regnskapsanalyse av selskapet TK-Handel AS for årene 20x1 til 20x3 (data er vedlagt)
 - Lønnsomhet
 - Finansiering og soliditet
 - Likviditet

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Lønnsomhet

- Vanlige nøkkeltall
 - Resultatanalyse
 - Bruttofortjeneste
 - Driftsmargin
 - Resultatmargin
 - Fortjenestemargin
 - Rentabilitetsmålinger (avkastning av investert kapital)
 - Totalkapitalrentabilitet
 - Egenkapitalrentabilitet

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Resultatanalyse

- Enkelte nøkkeltall:

$$\text{Driftsmargin} = \frac{\text{Driftsresultat} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$$

$$\text{Resultatmargin} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$$

$$\text{Fortjenestemargin} = \frac{\text{Årsresultat} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$$

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Resultatanalyse

TK-Handel AS	Endring			
	20x2	20x1	I beløp	I %
Driftsinntekter	130 000	110 000		
Driftsresultat	8 000	13 000		
Resultat før skatt	5 000	9 000		
Årsresultat	3 750	6 750		

Driftsinntektene har økt med 18,2 %, mens driftsresultatet har økt med 38,5 %.

Resultat før skatt og årsresultatet er økt med 44,4 %.

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Resultatanalyse

TK-Handel AS		20x2		20x1	
Bruttofortjeneste			=		=
Driftsmargin			=		=
Resultatmargin			=		=

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Totalkapitalrentabilitet

- Generelt:

- Viser avkastningen av den samlede kapitalen i bedriften uavhengig av finansieringen
- Måler effektiviteten i bedriften
- Som resultatstørrelse brukes ordinært resultat før rentekostnader og skatt
- Ved beregningen brukes gjennomsnittlig totalkapital i perioden

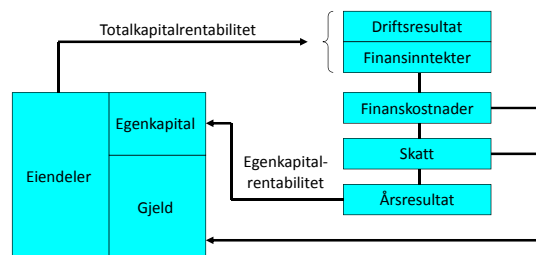

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Avkastning av kapital

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Totalkapitalrentabilitet

- Beregnes som:

$$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{finansinntekter}) \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$$

Eller:

$$\frac{(\text{Ordinært resultat før skatt} + \text{finanskostnader}) \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$$

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Totalkapitalrentabilitet

TK-Handel AS	20x2	20x1
Totalkapital (snitt)	_____ =	_____ =
Driftsresultat + finansinntekt	_____ =	_____ =
Totalkapitalrentabilitet	_____ =	_____ =

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Egenkapitalrentabilitet

- Generelt:

- Viser avkastningen av eiernes investering i bedriften

- Viser utviklingen i tidligere investeringer
- Kan brukes til å rangere ulike bedrifter og ulike investeringer
- Som resultatstørrelse brukes ordinært resultat (før eller etter skatt)

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Egenkapitalrentabilitet

- Beregnes som:

$$1) \text{ Egenkapitalrentabilitet før skatt} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

$$2) \text{ Egenkapitalrentabilitet etter skatt} = \frac{\text{Ordinært resultat} \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Egenkapitalrentabilitet

TK-Handel AS

	20x2		20x1	
Egenkapital (snitt)	_____	=	_____	=
EK-rentabilitet før skatt	_____	=	_____	=
EK-rentabilitet etter skatt	_____	=	_____	=

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Hva er et godt resultat?

- Generelt

- Et godt resultat vil avhenge av flere forhold
 - Konjunktorene (gode eller dårlige)
 - Bedriftens vekstfase (oppstart eller godt etablert)
 - Bransje (handel, industri, tjenesteyting)
- Gjennomsnittstall for norsk næringsliv
 - Gjennomsnittlig bruttofortjeneste i 2002 var på ca. 26 %
 - Gjennomsnittlig driftsmargin, resultatmargin og total Kapitalrentabilitet har de seneste årene vært mellom 5 – 10 %
 - Egenkapitalrentabiliteten bør, på grunn av økt risiko, være noe høyere enn total Kapitalrentabiliteten

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Avkastning av kapital

- Sammenheng mellom rentabilitetsmålene
– Følgende forkortelser brukes:

R_{TK}	=	Totalkapitalrentabilitet i prosent
R_{EK}	=	Egenkapitalrentabilitet i prosent
rg	=	Gjennomsnittlig gjeldsrente
G	=	Gjennomsnittlig gjeld
EK	=	Gjennomsnittlig egenkapital

Avkastning av kapital

- Sammenheng mellom rentabilitetsmålene
(med 20x2 som eksempel):

$$R_{EK} = \frac{\text{Ordinær resultat før skatt}}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

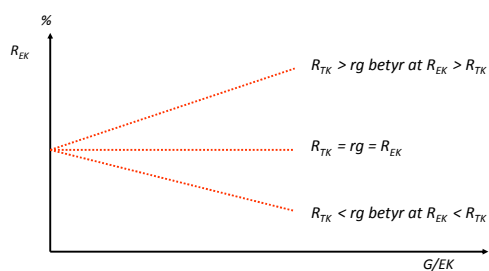
$$R_{EK} = \frac{R_{TK}(EK + G) - r_g G}{EK} = R_{TK} \frac{EK}{EK} + R_{TK} \frac{G}{EK} - r_g \frac{G}{EK}$$

$$R_{EK} = R_{TK} + (R_{TK} - r_g) \frac{G}{EK} = 8,0\% + (8,0\% - 5,45\%) 2,44 = 14,2\%$$

$$G(20 \times 2) = 60\,400 + 32\,000 = 92\,400, G(20 \times 1) = 42\,200 + 37\,000 = 79\,200, G(\text{snitt}) = (92\,400 + 79\,200)/2 = 85\,800$$

$$R_g = 4\,680/85\,800 = 5,45\% \quad G/E = 85\,800/35\,200 = 2,44$$

Samspillet mellom avkastning, lånerente og gjeldsgrad

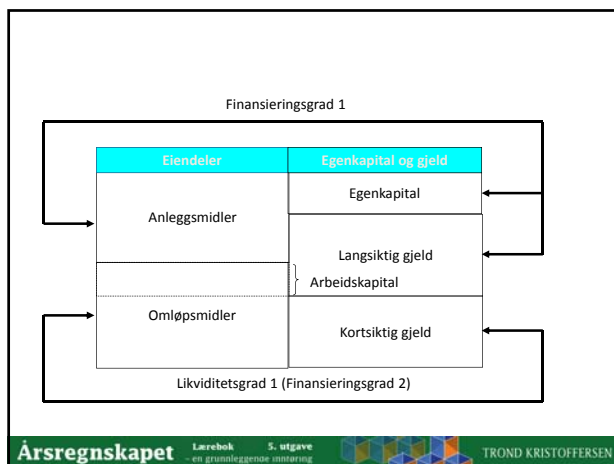

Finansiering

- Generelt
– Viser forholdet mellom kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse

- Arbeidskapitalen
- Finansierungsgrad 1
- Likviditetsgrad 1 (finansierungsgrad 2)
- Langsiktig lagerfinansiering

Finansierung

- Beregning av nøkkeltall:

$$\text{Finansierungsgrad 1} = \frac{\text{Anleggsmidler}}{\text{Langsiktig kapital}^{1)}}$$

¹⁾ Langsiktig kapital = Egenkapital og langsiktig gjeld

Nøkkeltallet viser i hvor stor grad anleggsmidlene er langsiktig finansiert. Nøkkeltallet bør være mindre enn 1.

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave TROND KRISTOFFERSEN
en grunnleggende innføring

Finansierung

- Beregning av nøkkeltall:

Arbeidskapital = Omløpsmidler – kortsiktig gjeld

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

$$\text{Langsiktig lagerfinansierung} = \frac{\text{Arbeidskapital}}{\text{Varelager}}$$

- Likviditetsgrad 1 viser i hvor stor grad omløpsmidlene er finansiert med kortsiktig gjeld. Nøkkeltallet bør være større enn 1. Dersom nøkkeltallet er større enn 1 er arbeidskapitalen positiv.
- Langsiktig lagerfinansierung viser i hvor stor grad lageret er langsiktig finansiert, og bør være positiv (og helst over 1)

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave TROND KRISTOFFERSEN
en grunnleggende innføring

Finansierung

TK-Handel AS	20x2	20x1	20x0
Arbeidskapital			
Finansierungsgrad 1			
Langsiktig lagerfinansierung			
Likviditetsgrad 1			

- Nøkkeltallene viser en positiv utvikling over tid og er tilfredsstillende (til dels meget gode) ved utgangen av 20x3.

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave TROND KRISTOFFERSEN
en grunnleggende innføring

Finansiering

TK-Handel AS 20x2		Eiendeler		Finansiert med:					
				Egenkapital		Langsiktig gjeld		Kortsiktig gjeld	
	Beløp	%		Beløp	%	Beløp	%	Beløp	%
Varige driftsmidler	80 000								
Sum anleggsmidler	80 000								
Varer	24 000								
Kundefordringer	12 500								
Markedsbaserte aksjer	8 000								
Forskudd lønn	1 200								
Bankinnskudd	6 300								
Sum omløpsmidler	52 000								
Sum eiendeler	132 000								

Finansiering

- Konklusjon:
 - Eiendelene fordeler seg med 61 % på anleggsmidler og 39 % på omløpsmidler
 - Finansieringen er i store trekk sunn
 - Eiendelene er finansiert med 30 % egenkapital, 46 % langsiktig gjeld og 24 % kortsiktig gjeld
 - Anleggsmidlene er finansiert med 50 % egenkapital og 50 % langsiktig gjeld
 - Omløpsmidlene er finansiert med 38 % langsiktig gjeld og 62 % kortsiktig gjeld

Soliditet

- Generelt
 - Knyttet til finansieringen og skal si noe om bedriftens evne til å tåle tap
- Egenkapitalandel
- Gjeldsgrad
- Rentedekningsgrad

Soliditet

- Beregning av nøkkeltall:

$$\begin{aligned} \text{Egenkapitalandel} &= \frac{\text{Egenkapital} \cdot 100 \%}{\text{Totalkapital}} \\ \text{Gjeldsgrad} &= \frac{\text{Gjeld}}{\text{Egenkapital}} \\ \text{Rentedekningsgrad} &= \frac{\text{Ordinært resultat før skatt + rentekostnad}}{\text{Rentekostnad}} \end{aligned}$$

- Egenkapitalandelen viser hvor i hvor stor grad eiendelene er finansiert med egne midler. Den viser også hvor mye bedriften kan tape før fremmedkapitalen (gjelden) blir påført et tap
- Rentedekningsgraden måler evnen til å betale rentekostnadene ved forfall.

Soliditet

TK-Handel AS			
Balanse per 31.12.	20x2	20x1	20x0
Egenkapital	39 600	30 800	20 000
Langsiktig gjeld	60 400	42 200	45 000
Kortsiktig gjeld	32 000	37 000	35 000
Sum egenkapital og gjeld	132 000	110 000	100 000

Egenkapitalandel

Gjeldsgrad

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Soliditet

TK-Handel AS		
	20x2	20x1
Resultat før skatt	5 000	9 000
Rentekostnad	4 680	4 650

Rentedekningsgrad: _____ = _____ =

- Rentedekningsgrad er et viktig nøkkeltall i bedrifter med høy gjeld, for eksempel eiendomsselskaper
- Mange har hevdet at rentedekningsgraden bør ligge nærmere 3.

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Likviditet

- Generelt
 - Viser bedriftens betalingssituasjon

- Likviditetsgrad 1
- Likviditetsgrad 2

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Likviditet

- Beregning av nøkkeltall:

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

$$\text{Likviditetsgrad 2} = \frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

Mest likvide omløpsmidler omfatter normalt samtlige omløpsmidler med unntak for varelager

Anbefalt norm er at likviditetsgrad 1 bør være større enn 2, mens likviditetsgrad 2 bør være større enn 1.

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Likviditet

TK-Handel AS			
Balanse per 31.12.	20x2	20x1	20x0
Varer	24 000	18 000	20 000
Fordringer	13 700	14 650	15 375
Aksjer og bankinnskudd	14 300	11 350	14 625
Sum omløpsmidler	52 000	44 000	50 000
Kortsiktig gjeld	32 000	37 000	35 000

Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad viser en positiv utvikling i perioden, mens likviditetsgrad 2 er omtrent uendret i hele perioden. Dette skyldes at en stor andel av økning av arbeidskapitalen gjelder økning av varelageret (mindre likvid eiendel).

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Kredittid og omløpshastighet

• Generelt

- Omløpshastighet og kredittid på eiendeler og gjeld påvirker lønnsomhet og likviditet.

- Høy omløpshastighet og kort kredittid betyr at pengene sirkulerer raskere i bedriften
 - Omløpshastighet på varelageret
 - Kredittid til kunder
 - Kredittid hos leverandører

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Kredittid og omløpshastighet

• Beregning av nøkkeltall:

$$\text{Lagringstid varelager} = \frac{\text{Gjennomsnittlig varelager} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Varekostnad}}$$

$$\text{Kredittid kunder}^{1)} = \frac{\text{Gjennomsnittlig kundefordringer} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Kreditsalg} \cdot 1,25}$$

$$\text{Kredittid leverandører}^{1)} = \frac{\text{Gjennomsnittlig leverandørgjeld} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Varekjøp på kreditt} \cdot 1,25}$$

¹⁾ Forutsatt 25 % merverdiavgift

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Kredittid og omløpshastighet

TK-Handel AS			
Balanse per 31.12.	20x2	20x1	20x0
Varelager	24 000	18 000	20 000
Kundefordringer	12 500	13 750	14 375
Leverandørgjeld	6 250	5 625	8 750

Resultatregnskap		
	20x2	20x1
Salgsinntekt	127 000	110 000
Varekostnad	67 310	55 000

Årsregnskapet

Lærebok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Gjennomsnittlig lagringstid varelager

		20x2		20x1
Varelager (snitt)	=		=	
Gjennomsnittlig lagringstid	=		=	
Omløpshastighet varelager	$\frac{67\,310}{21\,000}$	=	$\frac{55\,000}{19\,000}$	=
Gjennomsnittlig lagringstid	365 dager	=	365 dager	=

Gjennomsnittlig lagringstid er

Det virker svært lenge, men...

Generelt vil lagringstid avhenge av bransje, bedriftspolicy og lignende.

Kredittid til kunder

		20x2		20x1
Kundefordringer (snitt)	=	$(13\,750 + 14\,375)/2$	=	
Kredittid kunder	=	$\frac{14\,062,5 \cdot 365}{110\,000 \cdot 1,25}$	=	
Omløpshastighet kunder	$\frac{127\,000 \cdot 1,25}{13\,125}$	=	$\frac{110\,000 \cdot 1,25}{14\,062,5}$	=
Kredittid til kunder	365 dager	=	365 dager	=

Kredittiden til kundene avhenger av betalingsvilkårene. Den virker å være noe lang, men det er gunstig at den er redusert i perioden.

Kredittid til leverandører

		20x2		20x1
Leverandørgjeld (snitt)	=		=	
Varekjøp	=		=	
Kredittid leverandører	=		=	
Omløpshastighet leverandører	$\frac{73\,310 \cdot 1,25}{5\,937,5}$	=	$\frac{53\,000 \cdot 1,25}{7\,187,5}$	=
Kredittid til leverandører	$\frac{365 \text{ dager}}{15,4}$	=	$\frac{365 \text{ dager}}{9,2}$	=

Kommentarer til nøkkeltall for balansen

- Egenkapitalandel
 - Bør normalt være minst på 25 – 30 %.
 - Gjennomsnittlig egenkapitalprosent for aksjeselskaper i Norge har de seneste årene ligget på ca. 40 %
 - Dersom egenkapitalprosenten kommer under 10 %, har styret plikt til å iverksette tiltak for å forbedre situasjonen
- Likviditetsgrad 1
 - Anbefalt norm er på 2 (2:1). Det er sjelden at dette nøkkeltallet er så høyt. Gjennomsnitt for aksjeselskaper i Norge har de siste årene vært på ca. 1,2.